

dan met omzichtigheid wordt uitgesproken. Aan dezen eisch nu voldoet FRITSCH geenszins. Wel wordt bij de bespreking de beteekenis der liggingsveranderingen van de baarmoeder meer en meer de verdienste van SCHULTZE gewaardeerd, bij de bespreking der myomen de myomotomie uitvoeriger beschreven, en een ietwat vrijer standpunt ingenomen, ten aanzien der verwijdering van myomen uit den baarmoederwand, van de vagina uit; bij de bespreking van het carcinoma incurabile van den cervix uteri, uitvoerige wegneming van al het zieke weefsel met de curette en daarop volgende cauterisatie meer aanbevolen; de chloorzinkbehandeling bij endometritis met een enkel woord vermeld, maar de groote vragen van den dag: de massage, de galvano-therapie en de operatieve behandeling der salpingitis worden nagenoeg genegeerd. Dat men in een leerboek voorzichtig moet zijn met het aanbevelen der massage is hoog noodig: men bedenke slechts hoe menige vrouw met een chronisch exsudaat, door ruwe massage, zonder voldoende kennis van het object uitgeoefend, in een betreurenswaardigen toestand komt: om evenwel van de massage niets anders te zeggen, dan dat „die auf Massage reisenden ausländischen Charlatane in manchen „Bädern viel Unheil unter den jungen Frauen anrichten” is te kras. Evenzeer geldt dit van de galvano-therapie. In het geheele boek wordt de naam van APOSTOLI niet genoemd, terwijl de operatieve behandeling der tuben-tumoren wordt afgemaakt in enkele regels, die een schrill contrast vormen, met de uitvoerigheid, waarmede FRITSCH de myomotomie te voren beschreef.

Te prijzen is de verbetering, die het hoofdstuk handelende over de perineorrhaphie heeft ondergaan. Het principe om, waar dit kan, geen resectie uit den vaginaal-wand te doen, wordt gelukkig meer en meer algemeen toegepast.

Mijn eindindruk is, dat de vierde druk niet veel beter is dan de derde, en een eventueel volgende vijfde druk heel wat aanvullingen zal moeten inhouden om het overigens zoo uitmuntende boek niet te doen verouderen.

G. C. NIJHOFF.

I N G E Z O N D E N.

Geachte Redacteur!

Naar aanleiding van Dr. COSTER's *Giftten enz.*, bespreekt Prof. STOKVIS in het laatste nummer van dit *Tijdschrift* (31. Jan.), als een dààr voor het eerst ingevoerde nieuwigheid, dat voor de doseering der meeste geneesmiddelen slechts één cijfer, n. l. de dagdosis, opgegeven wordt en niet bij alle geneesmiddelen bovendien een dosis singula wordt vermeld. Met bescheidenheid wensch ik op te merken, dat deze vereenvoudigde methode sedert eenige jaren reeds in het *Geneeskundig Jaarboekje* in toepassing werd gebracht. Daarbij zal het den Hoogleeraar genoegen doen, dat dit jaarboekje reeds bij voorbaat aan het nu door Z. Ed. geuite verlangen heeft voldaan, want evenals bij de meeste purgantia, emetica en antipyretica de wijze van toediening nader is omschreven, bijv. bij Aloë: „grm. 0.1—0.5 op eenmaal geeft na een halven dag” enz., zoo is ook bij de speciaal geïncrimineerde „kinine” en „oleum ricini” in dezen eisch

voorzien, bijv. bij sulphas chinini: „als antipyreticum grm. 1.3 d. die in den „koortsvrijen” tijd en bij oleum ricini: „grm. 30 d. i. 3 lepels binnen korten „tijd”.

Dr. J. RUTGERS.

Geachte Redacteur!

Met belangstelling heb ik in de vorige nummers van het *Weekblad van het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* gelezen de ingezonden stukken van de H.H. DOZY en HAAKMA TRESLING.

Om het verschil van gevoelen tusschen die beide Heeren te gaan ontzenuwen, daarvoor ontbreekt mij op het oogenblik de gelegenheid; maar het komt mij wenschelijk voor, ten einde een langdurigen pennestrijd te voorkomen, om te verwijzen naar de *Bijlagen* der Wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 60), en wel bepaaldelijk de *Missive van 6 September* 1866, inhoudende de verplichting van de Geneeskundigen overeenkomstig Art. 5 en 6 der Wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 60), tot opgave van een ziekte, waardoor de volksgezondheid wordt bedreigd. Hierop volgt nader: „Met terugzending der bijlage van uwe „missive van 31 Augustus j.l., n°. 4447—4448 (1ste Afd.) heb ik de eer Uw „Hoog Edel Gestrenge te kennen te geven, dat, naar mijn oordeel, Art. 6 der „Wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 60), de verplichting voor de geneeskun- „digen inhoudt, om aan den Inspecteur en aan Burgemeester en Wethouders *alle* „gevallen op te geven eener ziekte, waardoor de volksgezondheid wordt bedreigd”.

„Immers deze omschrijving beteekent niets anders, dan epidemische ziekte. „Ik geef deze meening, behoudens het oordeel van den rechter in geval van „vervolgung wegens overtreding van dat artikel”.

Deze missive is geteekend: De Minister van Binnenlandsche Zaken (HEEMSKERK). M. i. wachte zich alzoo ieder collega voor onaangename correspondentie met H.H. Inspecteurs belast met het Geneeskundig Staatstoezicht.

Heinkenszand, 30 Jan. 1890.

G. C. SCHILHAM.
Sted. en pl. H. en V.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Suspensie. In de zitting der Royal Society betoogde Dr. CAGNEY, dat de corpora vertebrarum, gedurende de suspensie zich van elkander trachten te verwijderen, terwijl daarentegen de processus spinosi tot elkander naderen. Hierdoor ontstaat geen verlenging, maar in tegendeel een verkorting van het wervelkanaal en van de medulla, zoodat er van een zoogenaamde zenuw-rekking geen sprake kan zijn. Zonder het nut der suspensie bij behandeling van tabes dorsalis te willen ontkennen, beweert CAGNEY, dat daarom de gevaarlijke ophanging aan het hoofd even goed door de suspensie in de oksels kan worden vervangen.

— Door de Engelsche geneeskundige bladen wordt eenparig hulde gebracht aan de nagedachtenis van den voor weinige dagen overleden Sir WILLIAM GULL. De *British Medical Journal* van 1 Februari bevat zijn door een rouwrand omlijst levensbericht en wijdt